

A sumer ige történeti morfológiája c. projekt kutatási tervében négy alapvető célt tűzött ki maga elé:

- A) Valamennyi sumer király felirat összegyűjtése és tudományos igényű online publikálása, angol nyelvű fordításokkal együtt;
- B) a teljes korpusz lemmatizációja és nyelvtani annotálása,
- C) melynek alapjául a teljes korpusz korpusz nyelvtani és morfológiai elemzése szolgál;
- D) nyelvtani kutatások a főnévi és igei szám illetve az ige prefix-lánc adverbialis prefixumainak működése témakörében.

A továbbiakban ebben a sorrendben mutatom be a projekt kutatási eseményeit és eredményeit.

A) A projekt a “The Open Richly Annotated Cuneiform Corpus” (<http://oracc.museum.upenn.edu/>) (= ORACC) elnevezésű nemzetközi projekt részeként készült. Az ORACC-on belül a projekt elnevezése “The Electronic Text Corpus of Sumerian Royal Inscriptions” (<http://oracc.museum.upenn.edu/etsri/index.html>) (= ETSRI). A projekt honlapján a zárójelentés írásakor 1328 szöveg kiadása található meg. Ez a kutatási tervben felvázolt korpusznak megközelítőleg 90 százalékát teszi ki. Néhány hosszabb, fontosabb szöveg még hiányzik (például, E-anatum Keselyű sztéléje), de összességében sikerült a sumer király feliratok korpuszának legnagyobb létező online gyűjteményét létrehozni.

Jóllehet hiányoznak még szövegek, az online elérhető korpusz az eredetileg tervezetthez képest mégis bővebb. Ennek a bővülésnek két forrása van. Egyrészt, az elmúlt négy és fél évben több fontos publikáció jelent meg, melyek királyfeliratokat is tartalmaztak, ezek száma megközelítőleg 25-30. Másrészt, a korpusz tervezésekor nem volt világos, hogy a III. Ur-i dinasztia (i.e. III. évezred vége) királyfeliratainak nyomtatásban publikált kiadásai csak nagyon rendszertelenül foglalkoztak a dinasztia királyaihoz köthető pecsétfeliratokkal. A kutatási időszak utolsó félévében ezeknek a pecsétfeliratoknak az összegyűjtésével és feldolgozásával foglalkozott két PhD-hallgató, Földi Zsombor és Kerekes Miklós. Az újonnan feldolgozott pecsétfeliratok száma megközelíti a 300-at.

Valamennyi feldolgozott szöveg angol fordítása is megtalálható a projekt honlapján, és az angol fordítás kereshető is. Az eredeti kutatási tervhez képest eltérés, hogy az angol mellett valamennyi szöveg magyar fordítása is elkészült. Ennek a bővítésnek az oka az, hogy a korpusz készítésekor a magyar változatok segítettek abban, hogy az angol fordításokban elkerüljük a klisészerű, csak assziriológusok számára érthető fordulatokat. A magyar fordítás jelentőségét az is adja, hogy elérhetővé teszi a sumer királyfeliratokat az itthoni érdeklődőknek. A felsőoktatásban használt *Ókori Keleti Chrestomathia* több mint 50 éve készült, fordításai elavultak, és a kötet az online elérhető szövegek töredékét tartalmazza.

A projekt honlapja valamennyi feldolgozott szövegnél, az ablak baloldalán linkeket tartalmaz a szöveg kéziratának a “Cuneiform Digital Library Initiative” projekt honlapján (<http://cdli.ucla.edu>) található katalógus bejegyzéseihez, ha fénykép vagy másolat is található itt, akkor az egy kattintással az ETSRI oldaláról indulva is megtekinthető. A projekt honlapja tehát egyúttal portálként is működik, ahol egy adott szöveggel kapcsolatos, az interneten elérhető megbízható információk egy helyen megtalálhatók.

A projekt kapcsolódik az ORACC projekt más alprojektjeihez is. A mezopotámia isteneket bemutató “Ancient Mesopotamian Gods and Goddesses” projekt honlapján (<http://oracc.museum.upenn.edu/amgg>), például, az egyes isteneknél linkek vezetnek az ETSRI megfelelő glosszáriumi címszavaihoz.

A projekt honlapját az elmúlt egy évben (2012. július 26 – 2013. július 26) 18576-szor tekintette meg 11948 különböző látogató, a világ szinte valamennyi országából.

Összeségében tehát megállapítható, hogy a projektnek sikerült bekerülnie a nemzetközi assziriológia vérkeringésébe, honlapja az assziriológusok és az érdeklődők által rendszeresen használt.

B-C) Az online korpusz valamennyi szövegének minden szava lemmatizált. A korpusz jelenleg kb. 22200 szövegszót és kb. 5200 lemmát tartalmaz (ebbe beleértendők a tulajdonnevek is). A lemmatizáció lehetővé teszi, hogy a korpusz szavai a következő kategóriákban külön kereshetők legyenek a honlap “glossaries” menüjét használva: tulajdonnevek, népnevek, istennevek, tárgynevek, személynévek, helynevek, templomnevek, víznevek, sumer szavak.

Az online korpusz valamennyi szövegének minden szava nyelvtanilag annotált, melynek alapja a szóalakok morfológiai elemzése. A sumer nyelv morfológiájának nincsenek elfogadott, sztenderd elemzései. A nyelvtani leírások legtöbbször (a mostanában megjelent Jagersma 2010 kivételével) nem tartalmazzak olyan leírásokat, nyelvtani modelleket, melyek alkalmasak a sumer névszói és igei szóalakok konzekvens elemzésére. A korpusz egyik célja éppen az volt, hogy létrehozzunk egy olyan kutatási eszközt, mely lehetővé teszi egy elsősorban deduktív módon kialakított hipotézis, egy nyelvtani modell folyamatos induktív tesztelését sumer nyelvű szövegek egy viszonylag nagy korpuszán. A nyelvtani elemzések alapjául szolgáló nyelvtani kialakítása modell ezért egyike a projekt fontos eredményeinek.

A kutatás során a nyelvtani modellt többször korrigálni kellett, hogy képes legyen a szóalakok elemzésére. A model egyik újdonsága, például, a sumer felszólító módú igealakok leírása. A hagyományos leírás szerint a felszólító módú igealakokban a prefix-lánc az ige mögé kerül (lásd, például, Thomsen 1984: 251–253). A korpus elemzése szerint ilyenkor az ige az igealak legelső morfológiai pozíciójába kerül, mely pozíció egyébként a modális prefixumok helye. A morfológia elemzés teljes leírása megtalálható a korpusz honlapján a főmenü “Parsing” gombjára kattintva.

Az ETCSRI az egyetlen az ORACC alprojektjei közül, mely nyelvtanilag annotált (és egyébként az egyetlen, melynek valóban minden szava lemmatizált). A nyelvtani annotáció kialakítása ezért a projekt innovációja (ennek részletei megtalálhatók a korpusz honlapján a főmenü “Glossing” gombjára kattintva). Létrehozása minden további kutatómunka alapja volt, mert csak ezáltal vált képessé a projekt arra, hogy a szövegeken összetett morfológiai alapú kereséseket végezhessünk.

A nyelvtani annotálás, a részletes kereső és az internetes felület fejlesztése Stephen J. Tinney-vel (University of Pennsylvania) való együttműködés eredménye. Az ETCSRI igényei miatti fejlesztés eredményeként valamennyi az ORACC projekt adatbázisa átalakult 2011 során. A fejlesztés rendkívül időigényes volt, Tinney egyéb elfoglaltságai miatt a projekt gyakran hónapokig nem tudott dolgozni. Ezeknek a leállásoknak köszönhető, hogy a projekt legalább 6 hónapos lemaradásba került. Az annotálás, a kereső és az internetes felület fejlesztése közbeni korábbi hosszabb kényszerpihenők miatt a projekt kérvényezte, hogy a projekt befejezésének határidejét fél évvel, majd újabb három hónappal elcsúsztathassuk. Erre engedélyt kaptunk.

A nyelvtani annotáció a következő módon működik. A projekt a szövegek minden szavához négyféle reprezentációt rendel: a) egy tudományos átírást, b) a szövegszó lemmáját, c) egy morfológiai elemzést, és d) a morfológiai elemzés glosszált változatát. A morfológiai glosszák szintje a megelőző szint morfémáit azonosítja a modern leíró nyelvészet által használt címkék segítségével. Ezek a glosszák lehetővé teszik, hogy a morfémák alakjától függetlenül kereshessünk bizonyos nyelvtani kategóriák után, például egy kereséssel kilistázhathatjuk az összes nem kijelentő módú, modális prefixumot tartalmazó igelakot, és egyúttal az assziriológia konvencióit nem ismerő nyelvészek számára is elérhetővé és érthetővé teszik a projekt elemzéseit.

Az alábbi kép egy szövegszó, kb. “az ő királyának”, megjelenítését mutatja a négy reprezentációs szinten. Az elemzés a Gudea 15-ös szöveg 2. sorát mutatja, mely ebben a formában is elérhető egy felugró ablakban, ha a honlapon a szöveg melletti “Proofing” gombra kattintunk.

```
2 lugal-a-ni
   lugal[king]\dat
   N1=lugal.N3=ani.N5=ra
   N1=STEM.N3=3-
   SG-H-POSS.N5=DAT-H
```

A reprezentációk közül a) és b) a szövegfájlokban tárolódik (ahogy az alábbi kép mutatja),

```
2. lugal-a-ni
#lem: lugal[king]\dat
```

míg c) és d) egy glosszárrium fájlban (lásd az alábbi képen).

```
@form lugal-ni /lugal #N1=lugal.N3=ani ##N1=STEM.N3=3-SG-H-POSS
@form lugal-ni\dat /lugal #N1=lugal.N3=ani.N5=ra ##N1=STEM.N3=3-SG-H-POSS.N5=DAT
@form luqaal-na2-ta /luqaal #N1=luqaal.N3=nu.N5=ak.N5=ta ##N1=STEM.N3=1-SG-POSS.N5=GEN.N5=ABL
```

A Tinney által kifejlesztett számítógépes rendszer megfelelteti egymásnak a két helyen tárolt információt és különböző formákban megjeleníti a honlapon. A morfológiai elemzés és a morfológiai glosszák szintjének fontos eleme az ún. pozíció címkék bevezetése. “N3” például a névszói templátum harmadik pozíciójára utal. A pozíció címkék jelentősége az, hogy segítségükkel nemcsak morfémákat lehet keresni a korpuszban, hanem sajátos morféma sorokat és szerkezeteket is.

A különböző morfológiai szerkezetű, de azonos írásképpű szövegszavak megkülönböztetése az ún. egyértelműsítő címkékkel (disambiguators) történik. A fenti szövegfájl részletben a visszaper karakter utáni *dat* címke azt jelzi, hogy a *lugal-a-ni* alakú szövegszónak itt arról az alakjáról van szó, mely humán datívuszi esetben áll. Az egyértelműsítő címkék használata nélkül a szövegek nyelvtani annotálása lehetetlen volna, mivel a sumer írásrendszer eredendően a jelentés és nem a hangalak szintén rögzíti a megnyilatkozásokat, és ezért ugyanannak a graféma sornak gyakran egynél több morfológiai szerkezet feleltethető meg.

Egy adott szövegszó előfordulásai a korpusz honlapján kétféle módon érhetők el: a glosszárriumból vagy a kereső segítségével. Az alábbi két kép a *luh* ’tisztítani’ ige illetve a *ragaba* ’lovas’ névszó glosszárriumi megjelenítését mutatják. A morfológiai alakokra kattintva a honlap kilistázza valamennyi előfordulását.

```
luh [CLEAN] (V/t) 5 instan

Base forms: luḫ.
Periods: Early Dynastic [3]; Old Akkadian [1]; Lagaš II [1].
Written forms: e-luḫ; luḫ-ḫa; mu-luḫ; ni-luḫ.
Normalized forms: i.n.luh.ø (e-luḫ); luḫ.'a.'a (luḫ-ḫa\l1); luḫ.'a.ak (luḫ-ḫa\gen);
mu.1.luh.ø (mu-luḫ\v1sg1a); ni.n.luh.ø (ni-luḫ).
Morphological forms:
NV2=luḫ.NV4='a.N5='a (NV2=STEM.NV4=SUB.N5=L1)
NV2=luḫ.NV4='a.N5=ak (NV2=STEM.NV4=SUB.N5=GEN)
V10=ni.V11=n.V12=luḫ.V14=ø (V10=L1.V11=3-SG-H-A.V12=STEM.V14=3-SG-P)
V2=i.V11=n.V12=luḫ.V14=ø (V2=FIN.V11=3-SG-H-A.V12=STEM.V14=3-SG-P)
V4=mu.V11=1.V12=luḫ.V14=ø (V4=VEN.V11=1-SG-A.V12=STEM.V14=3-SG-P)

1. clean, wash (5x/100%)
```

ragaba [RIDER] (N)

22 instances

Base forms: ra₂-gaba.

Periods: Lagaš II [1]; Ur III [21].

Written forms: ra₂-gaba; ra₂-gaba-ni.

Normalized forms: ragaba (ra₂-gaba); ragaba.ani.ø (ra₂-gaba-ni); ragaba.x (ra₂-gaba\X); ragaba.ø (ra₂-gaba\abs).

Morphological forms:

N1=ragaba (N1=STEM)

N1=ragaba.N3=ani.N5=ø (N1=STEM.N3=3-SG-H-POSS.N5=ABS)

N1=ragaba.N5=X (N1=STEM.N5=X)

N1=ragaba.N5=ø (N1=STEM.N5=ABS)

1. rider (22x/100%)

A kereső segítségével kereshető az átírás, a lemmák, a morfológiai elemzés és a morfológiai glosszák, bármilyen kombinációban. A korpusz ezáltal alkalmassá vált korábban elképzelhetetlen nyelvtani kutatások elvégzésére és teljesült a pályázat egyik legfontosabb célkitűzése. (A korpusz kereshető az angol fordítás és a katalógus szintjén is, de ezek nem relevánsak a nyelvtani kutatás szempontjából.)

A keresővel lehetséges a szóalakok célzott keresése az igealakot alkotó morfémák szerint, függetlenül a szövegek koronként változó ortográfiájától. A részletes keresővel (“advanced search”) egyszerre több feltétel adható meg, és így kereshetővé válnak az egy mondaton belüli névszói és igei alakok, vagy az egy szón belüli morfémák együttes előfordulása. Kereshetők, mindazon igelakok, melyek modális prefixumot tartalmaznak és jelenidejűek; vagy kereshetők mindazon szóalakok, melyek egy birtokos és egy ergatív eset jelölőt tartalmaznak. A korpusz jelöli a mondathatárokat, ezért lehetségessé vált a főnévi esetek és az igei adverbialis prefixumok közötti összefüggések kvantitatív és diakrón vizsgálata. “Searching in ETCSRI” gombjára kattintva részletes ismertetés olvasható a kereső nyújtotta lehetőségekről.

D) A nyelvtani kutatások két fő témája közül Tanos Bálint a főnévi és igei szám témakörében, Zólyomi Gábor az adverbialis esetekben álló ige szereplők igei jelölése témakörében végzett kutatásokat.

Tanos Bálint kutatásainak részeredményei megjelentek 2008-as “Reduplikáció és szereplői pluralitás a sumerben” című tanulmányában. Megjelenése előtt, már a nyomdában van egy tanulmánya “The Semantics of verbal plurality in Sumerian” címmel, mely a Vargyas Péter emlékkönyvben fog megjelenni (*Economic History and Economic Theory in the Ancient Near East. Papers Presented to the Memory of Peter Vargyas* [Ancient Near Eastern and Mediterranean Studies, 2] Pécs, 2013).

Legrészletesebben a projekt keretein belül végzett kutatás eredményeinek összefoglalása a “Nominal and Verbal Plurality in Sumerian: A Morphosemantic Approach” című doktori disszertációjában található meg, melyet 2013 június 25-én *summa cum laude* minősítéssel védett meg. A bizottság a disszertációt kisebb javításokkal kiadásra érdemesnek találta.

Néhány a dolgozat releváns eredményei közül:

a) A sumerben a humán nemű főnevek többszámát az =/ene/ enklitikum jelzi. Az ene enklitikum leírásában a fő kérdés a pontos disztribúciója, illetve összefüggése az igei pronominalis jelölőkkel. Az enklitikum jelenléte a főnévi csoporton azonban nem minden esetben vált ki egyeztetést a ragozott ige. Tanos a korpusz segítségével a sumer nyelvtani szakirodalomban először kimutatja dolgozatában, hogy pontosan milyen szintaktikai környezetekben jelenik meg az enklitikum, és mely esetekben helyettesítik igei affixumok, illetve milyen körülmények között jelenik meg az =/ene/, illetve a két jelölő együtt, és ez miért viszonylag ritka eset. Némileg leegyszerűsítve az mondható, hogy az egyeztetés a főnév szintaktikai funkciójától függ. Az egyeztetés csak az ergatívuszi és datívuszi esetben álló főneveknél áll fenn. Tanos megfigyelését a korpusz

morfológiai keresője tette lehetővé, mivel a keresőben mód van arra, hogy mondatokon belül vizsgáljuk a főnévi és ige nyelvtani kategóriák együttes előfordulását.

b) A sumerben a nem-humán főneveknek általában nincs többesszáma, bizonyos esetekben viszont reduplikációval fejezik ki többes számukat. A reduplikáció legtöbb esetben az ún. „greater plural”-t fejezi ki. Tanos kimutatta, hogy a reduplikáció jelentése idővel megváltozik és a későbbi szövegekben az egyszerű többesszám kifejezési módja lett, részben a sémi akkád nyelv hatására, melyben a többesszám jelölése független a nyelvtani nemtől.

c) Az igei pluralitás két kifejezőeszközzel rendelkezik a sumerben: az igék egy szűk köre tőalternációval fejezi ki, többségük pedig a tő teljes reduplikációjával. Tanos Jagersma (2010) felvetésével szemben, mely szerint a tőalternáció eseménypluralitást jelölne, egy finomabb, a szigorú bináris kategorizációt elvető megoldást javasol. Eszerint a pluralitás két típusa (összetevői és eseménypluralitás) egyszerre jelen lehet ezekben az esetekben, azonban a szereplők jellemzőitől és az ige jellegétől függően egyik vagy másik erőteljesebben kerül előtérbe, feltűnőbbé (salient) válik.

A teljes tő reduplikációval kapcsolatban Tanos kimutatja, hogy az eseménypluralitás fő osztályai (eseményen belüli, eseményen kívüli, folyamatos, disztributív) mellett fontos szerepe van a lexikai aspektus fogalmának is. Ennek megfelelően a disszertációban az eseménypluralitás egyes értékei a különböző lexikai aspektussal rendelkező igékhez vannak rendelve. Ez a módszer lehetővé teszi, hogy az elemzés ne az egyes példák – gyakran szubjektív – egyéni értelmezéséből, hanem nyelvészetileg meghatározott kategóriákból induljon ki, és objektívebb eredményeket hozzon.

Az én kutatásaimat összefoglaló monográfia elkészítése késésben van. Ennek legfontosabb oka, hogy a szövegek feldolgozása, elemzése az eredetileg elképzeltnél jóval inkább megterhelt, mivel ezeket lényegében egyedül csináltam, Tanos csak a szövegek filológiai előkészítésében vett részt. Tanos 2012 decembere, alkalmazása megszűnte óta családi okok miatt egyáltalán nem vesz részt a projekt munkájában, azóta a szövegek előkészítése is rám hárul.

A kutatásaim eddigi eredményei a következők. Munkám kinduló pontja Gene B. Gragg 1973-as „Sumerian Dimensional Infixes” című munkája, mely elsősorban irodalmi szövegek alapján vizsgálta a sumer adverbialis esetekben álló ige szereplők igei jelölését. Gragg alapfeltevése, hogy a főnevek és az igei prefixumok (melyeket ő infixumoknak nevez) között egyfajta egyeztetésnek kellene fennállnia. A korpusz alapján megmutatom, hogy a sumerben erről szó sincs. Egy bizonyos esetben álló főnév (= F) és a neki megfelelő igei prefixum között (= P) háromféle viszony létezhet:

- i) mind F mind P jelen van;
- ii) csak P van jelen;
- iii) csak F van jelen.

A korpusz kereső funkciója segítségével mindhárom típusú szerkezet kényelmesen vizsgálható.

Az i) és ii) típusú példákban az adverbialis igei prefixumok névmásként funkcionálnak, a főnevek jelenlétét pedig a mondat információs szerkezete illetve az igei szereplők szintaktikai funkciója határozza meg.

Némileg egybecsengve Tanos vizsgálatának eredményeivel a humán nemű főnevek többességét kifejező =/ene/ enklitikummal kapcsolatban, arra az eredményre jutottam, hogy bizonyos szintaktikai funkciók esetén a főnév megjelenése a mondatban mindig kiváltja a megfelelő prefixum jelenlétét (ilyen például a datívuszi vagy a lokatív estek valamelyikében lévő igei szereplő), más szintaktikai funkció esetében viszont az igei prefixum nincs jelen. Ezzel kapcsolatban felállítható a szintaktikai funkcióknak egy hierarchiája.

Ami a iii) típusú példákat illeti, diakrón szempontból az igei prefixumok működésének egyik változása az, hogy idővel az adverbialis prefixumok az ige

jelentésének módosítójaként funkcionálnak, némiképp hasonlóan a magyar igekötőkhöz. Ennek oka részben egy unverzális tendencia, részben pedig a sémi akkád hatása. A sumer nyelvet használók a II. évezredtől kezdve egyre nagyobb számban akkád anyanyelvűek voltak. Az akkádban nem létezett a sumerhez hasonló igei jelölése az adverbialis igei szereplőknek, ezért idővel jelentésüket átértelmezhatték.

A projekthez kapcsolható publikációk száma jelenleg viszonylag alacsony. Ezzel kapcsolatban a következőket szeretném megemlíteni. Az assziriológiában a publikációk átfutása 2-3 év, de nekem van olyan előadásom, mely 6 év után jelenik meg. Tanosnak idén fog megjelenni a már fentebb említett tanulmánya a Vargyas emlékkönyvben. Nekem egy hosszú tanulmányom jelent meg (Zólyomi 2012), mely jelentős mértékben támaszkodik a korpuszra, de elfelejtettem feltüntetni az OTKA támogatást, és amikor eszembe jutott már nem volt rá mód, ezért nincs feltüntetve. Készül egy monográfiám a sumer kopulákról, melyben nagy szerepet játszik a korpusz.

A projekt utolsó hónapjaiban a pecséthengerfeliratok filológiai előkészítésében résztvevő két PhD hallgatónak szintén megjelenés előtt áll két rövidebb dolgozata, melyek feltüntetik az OTKA támogatást:

- Földi Zsombor, 'Gleanings from the Antiquities Market: A Contribution to the Electronic Text Corpus of Sumerian Royal Inscriptions' in *Cuneiform Digital Library Bulletin*
- Kerekes Miklós, 'Tūram-Dagan, the barber of Šū-Suen?' in *N.A.B.U.*

A kutatások előzetes eredményei két konferencia előadáson is bemutatásra kerültek, ezek azonban nem jelentek meg nyomtatásban:

- 'Hogyan tanítsunk meg sumerül egy honlapot, és minek?' 100 ÉVES AZ ÓKORI KELETI KULTÚRÁK KUTATÁSA ÉS OKTATÁSA AZ ELTE BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KARÁN' konferencia, 2010.10.29
- 'How to teach a website to Sumerian?' 57th Rencontre Assyriologique Internationale, Roma, 2011.07.05.

Mіндеzeket azért tartottam lényegesnek elmondani, hogy jelezzem a projekt alapján készült publikációk megjelenése minden bizonnyal későbbre tehető mint a projekt lefutási ideje; a projekt résztvevői azonban úgy tekintenek a projektre mint alap kutatásra, mely a rengeteg befektetett munka után hosszú ideig többféle kutatás alapjául szolgálhat és idővel számos publikáció alapjául szolgál majd.

Hivatkozások

- Gragg, Gene B. (1973), *Sumerian Dimensional Infixes* (AOAT. Sonderreihe). Kevelaer/Neukirchen-Vluyn: Verlag Butzon & Bercker/Neukirchener Verlag
- Jagersma, Abraham Hendrik (2010), *A Descriptive Grammar of Sumerian*. PhD Dissertation. Leiden: Universiteit Leiden.
- Thomsen, Marie-Louise (1984), *The Sumerian Language. An Introduction to Its History and Grammatical Structure* (Mesopotamia, 10). Copenhagen: Akademisk Forlag.
- Zólyomi, Gábor (2012), 'A Typology of Sumerian Copular Clauses', in C. Mittermayer – S. Ecklin, eds. *Altorientalische Studien zu Ehren von Pascal Attinger: mu-ni u₄ ul-li₂-a-aš ĝa₂-ĝa₂-de₃* (OBO 256). Fribourg, Suisse: Editions Universitaires / Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht 2012, 399–425.